

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS BY USING ACTIVE LEARNING

ณัฐวดี ธาตุดี*

ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี มีนักเรียนจำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent) และแบบ t-test one sample เพื่อวิเคราะห์ตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียน ($\bar{X} = 24.82$, SD = 1.83) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 17.57$, SD = 2.20) ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 24.82$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.23$, SD = 0.72)

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purpose of experimental designs were: 1) to study the ability of the active learning according to the criteria of 80 percent. 2) to compare matthayomsuksa 3 students of critical reading ability pre and post learning by using the active learning 3) to investigate the opinions of the matthayomsuksa 3 students towards the learning management of the active Learning. The sample of this research was matthayomsuksa 3/5 students in kanchanapisekwitayalai suphanburi school of the first semester in academic year 2018 the thirty-five students were unit of sampling random. The research instrument is pre and post critical reading abilities test, lesson plans, questionnaires on students' opinions toward active learning management. The data were analyzed by mean, standard deviation, t-test dependent and the criteria of 80 percent with t-test one sample

The research results were: The post critical reading abilities test: ($\bar{X}$ =24.82, S.D.= 1.83) was higher than the pre-critical reading abilities test ($\bar{X}$ =17.57 S.D.= 2.20). The scores were significantly at the 0.05 level. The result of the active learning management according to the criteria of 80 percent with t-test one sample the student passed 80 percent with mean score of 24.82 and the opinions of mathayomsuksa 3 students towards the active learning management were at a high level. ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.72)

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการศึกษาธิการ (2551: 4) มุ่งเน้นให้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ 3R 7C คือ Reading อ่านออก Writing เขียนได้ Arithmetic's คณิตเลขเป็น ทั้ง 3R เป็นทักษะให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง ฝึกการเขียน ฝึกทักษะ การคิด และ 7C คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ วิจารณ์ พานิช (2555: 17)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระการเรียนรู้ ซึ่งสาระการอ่านถือเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดกับผู้เรียน มีทักษะการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การอ่านเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น การอ่าน

จึงมีความสำคัญไม่เฉพาะการรับสารเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และจินตนาการให้ผู้อื่นเข้าใจ และฝึกให้เป็นผู้มีความสามารถคิดลึกซึ้ง รอบคอบ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคสมัยที่ข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ในปัจจุบันการอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญมากในชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 7)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีบทบาทมากในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเพราะการรับสารและส่งสารต่าง ๆ ต้องมีการพิจารณา และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดของเอมอร์ เนียมน้อย (2551: 11) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพินิจพิจารณา อีกทั้ง จีรวัดน์ เพชรรัตน์ (2555 : 200) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาพิจารณาตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ ดีความ และประเมินค่าเรื่องราวที่อ่านอย่างดี การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเรียน การดำเนินชีวิต ขณะที่ปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นักเรียนต้องใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง ตัดสิน ประเมินสารต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2558-2559 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า รายวิชาภาษาไทยคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 ท 1.1 การอ่าน ปีการศึกษา 2558 ได้ค่า ($\bar{X} = 49.23$, $SD = 15.97$) และปีการศึกษา 2559 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 56.99$, $SD = 17.33$) จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าว ต่ำกว่าที่ทางโรงเรียนตั้งค่าเฉลี่ยไว้ที่ ร้อยละ 70.00 ซึ่งมีผลทดสอบด้านการอ่านไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของโรงเรียน (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน O-NET 2558,2559) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนขาดทักษะการอ่านโดยสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยที่ผ่านมา พบว่ารูปแบบการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา หรือตัวชี้วัดการสอนภาษาไทยจะให้ผลตามความมุ่งหมายนั้นอาศัยความพร้อมของครู ตำราเรียน อุปกรณ์ ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเลือกวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งครูต้องมีเทคนิคการสอน วิธีการ ที่หลากหลาย มีกิจกรรมและสื่อการสอนที่เหมาะสม จึงจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการที่จะช่วยผู้เรียนให้มีทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด จากการศึกษาหลักสูตร รูปแบบการสอนต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบ ได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และประเมินค่า โดยวิธีสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) มีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การสอนแบบสัมมนา สอนแบบอภิปราย การสอนแบบใช้เทคนิคระดมพลังสมอง การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้แบบใช้เกม การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของ สัณญา ภัทรกร ร่วมกับของ จิรภา อรรถพร โดยผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอน เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสามารถนำความคิดวิจาร์ณญาณ มาคิดวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะผู้สอนต้องตระหนักในสำคัญของการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สะท้อนผลความรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ ทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น ร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหา จากการศึกษาประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนจะได้ เรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการรู้จำ มีทักษะการคิด การแก้ปัญหามากขึ้น เรียนรู้จากความเข้าใจยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก จึงนำมาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี เพื่อให้นักเรียนนำการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไปพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจาร์ณและประเมินค่าในการอ่านอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การคิด ตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 480 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2561 จำนวน 35 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit of Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น (dependent variable) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ตัวแปรตาม (independent variable) ได้แก่ 1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่มีความสอดคล้องตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นปีที่ 3 (ม.1-ม.3) ได้มาจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชุดวิจิตรภาษา ได้แก่ 1) ประเภทร้อยแก้ว คือ บทความ สารคดี ข่าว โฆษณา 2) ประเภทร้อยกรอง คือ กวีนิพนธ์

ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ไม่รวมทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน 2 คาบ รวมเป็น 12 คาบเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการทดลอง ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เน้นการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 แผน 12 คาบเรียน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการทดสอบระดับชาติ O-net เพื่อวิเคราะห์ระดับการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ และการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. ขั้นการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการทดลอง ดังนี้ คือ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี แล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้นจำนวน 5 แผน ระยะเวลา 12

คาบเรียน เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และทฤษฎีการสร้างแบบทดสอบตามแนวคิดของบลูม (Blom) สร้างแบบทดสอบปรนัยจำนวน 50 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 -1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าความยากง่าย (p) มีค่าเท่ากับ 0.43 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าเท่ากับ 0.20 - 0.57 และคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00 แล้วนำไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนี (Index of Item Objective Congruence : IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้แก้ไขปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ขั้นตอนการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียน (Pre-Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดเวลา 50 นาที

3.2 ผู้วิจัยจัดให้ตัวอย่างหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ บทความ ข่าว โฆษณา บทความ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียน

3.3 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน (Post-Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดเวลา 50 นาที

3.4 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ผล

4.1 ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

กลุ่มทดลอง	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 80	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	t
ทดสอบหลังเรียน	35	30	24	24.82	1.83	-22.24

เมื่อพิจารณาผลคะแนนความสามารถหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อพบว่านักเรียนจำนวน 35 คน ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) = 24.82 จำนวนนักเรียนที่ทำคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

4.2 คะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนของกลุ่ม
ตัวอย่าง ($\bar{X}$ = 17.57, SD = 2.20) และผลการทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}$ = 24.82, SD = 1.83) มีความแตกต่างอย่าง
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

กลุ่มทดลอง	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	t
ทดสอบก่อนเรียน	35	30	17.57	2.20	-22.24
ทดสอบหลังเรียน	35	30	24.82	1.83	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
โดยแบบสอบถามความคิดเห็นจำแนกเป็นภาพรวมและ รายด้าน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และระดับความคิดเห็น

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.23	0.74	มาก	(1)
2) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.09	0.69	มาก	(2)
3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.06	0.71	มาก	(3)
ความคิดเห็นโดยภาพรวมทุกด้าน	4.13	0.72	มาก	

โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.13$, SD = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$, SD = 0.74) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.69) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.06$, SD = 0.71)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05
3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณาผลคะแนนความสามารถหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อพบว่านักเรียนจำนวน 35 คน ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 24.82$ จำนวนนักเรียนที่ทำคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 มีทั้งหมด 29 คน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกิจกรรมการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิด ลงมือทำ ซึ่งครูผู้สอนไม่ได้ทำหน้าที่บรรยายเหมือนการสอนดั้งเดิม แต่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ แนวทาง เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ เรียนรู้และ เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติ เรียนรู้แบบใหม่เรียนรู้ที่แบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล ทำงานเป็นกลุ่ม เปลี่ยนการเรียนรู้ที่เป็นเพียงความจำ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จริงจากการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่ง

สอดคล้องกับความคิดของ Sutherland & Bonwell, 1996 (อ้างใน จิรภา อรรถพร, 2554) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนที่มีอิสระ ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมกระบวนการแก้ปัญหา ลักษณะการสอนตรงกันข้ามกับการบรรยาย ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน และการเลือกบทอ่านเพื่อให้ผู้เรียนใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน สิ่งที่ย่านได้เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนจึงเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำมาวิเคราะห์ ใช้วิจารณ์ญาณในการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนเชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นผลที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ฝึกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่ม ผ่านการศึกษาค้นคว้า การตั้งคำถาม การใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนจะได้รับสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อฝึกอ่าน โดยเริ่มจากการอ่านหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณผ่าน ข้อความ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม สรุปสิ่งที่อ่าน วิเคราะห์และประเมินจากการอ่านได้ ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมสถานการณ์ที่คล้ายปัญหา หรือสถานการณ์ที่มีแรงกดดัน ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แฉ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ผู้สอนได้จัดเตรียมสื่อการสอน เช่น ข้อความ ข่าว ภาพ เพลง คลิปวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้นความสนใจรวมทั้งจุดประกายความคิดของผู้เรียนผ่านการซักถาม ซึ่งเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียม จะเป็นเรื่องที่นำไปสู่การเรียนการสอน และเข้าสู่การอ่านเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เช่น การนำภาพที่มีแรงกดดัน สะท้อนสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนและนำไปสู่การประเมินค่าจากชีวิตประจำวัน การนำเสนอข่าว วิเคราะห์ข่าวสารในปัจจุบัน การรับฟังโฆษณา ประเมินสิ่งที่เชิญชวน ชักชวนให้เชื่อ ผู้เรียนจะได้คิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้สอนคาดคะเนคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนคิด และนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามเชื่อมโยงในขั้นการนำเสนอสถานการณ์ให้สิ่งที่ผู้เรียนอ่านและคิดวิจารณ์ญาณในขั้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสัญญา ภัทรการ (2552) ที่กล่าวว่าการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนนั้นจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นในการแข่งขัน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุหงา วัฒนะ (2546) ที่ได้กล่าวว่าการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้เรียนจะเกิดทักษะด้านการสื่อสารระหว่างกัน มีการพัฒนากระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา อรรถพร (2554) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ ระดับนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการทดลองพบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยขั้นการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่จัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนได้พูด และเขียนกับสิ่งที่มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีตจะช่วยส่งผลต่อการคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ ขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ความสำคัญอยู่ที่ผู้สอนต้องหาสื่อที่เป็นการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ พร้อมทั้งการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด และตอบคำถาม วิเคราะห์และประเมินจากสิ่งที่คิด ผู้เรียนจะได้รับปัญหา สถานการณ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และคำถามจากครู ซึ่งขั้นตอนนี้จะเชื่อมโยงมาจากการเปิดประสบการณ์จากสิ่งที่เคยพบ และการคาดคะเนสิ่งที่นักเรียนคิด จะทำให้ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนวิเคราะห์มุมกว้าง หรือมุมแคบ และให้เวลาผู้เรียนได้รับสถานการณ์ใหม่ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จิรภา อรรถพร(2557) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ เตรียมเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียมแผนการสอน คอยตอบข้อสงสัย คอยสังเกตการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ Baldwin & Williams (1988) ที่ได้นำเสนอว่าขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการอยากเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกักรเชษฐ์ บุญยง (2553) ได้กล่าวถึงขั้นการนำเสนอสถานการณ์เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกจากสถานการณ์ที่ได้รับ เมื่อผู้เรียนร่วมกันทำชุดกิจกรรม เกิดความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะ จึงได้ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดเห็นกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้วร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาผู้เรียนได้อ่านสถานการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสถานการณ์แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของบัญญัติ ชำนาญกิจ (2549) ที่กล่าวถึงการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จากการประมวลประสบการณ์ ความคิดเห็น เพื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่ มีการตรวจสอบความคิดของตนเองและปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อเกิดการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการเน้นผู้เรียนให้คิดทำให้ครูผู้สอนสามารถรู้ว่าคุณเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด ผ่านการรายงานการนำเสนอหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับวิจัยของเชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์ (2556) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกระตือรือร้น ช่วยกันแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiritou; et al. 2007 (อ้างถึงใน เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์, 2556) ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวของนักเรียนระหว่างการจัดเรียนรู้เชิงรุก พบว่าในระหว่างการเรียนรู้เกี่ยวกับเรขาคณิต ได้ว่าเมื่อนักเรียนได้ลงมือ ทำให้สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มอื่น ๆ โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้รับสถานการณ์บทอ่านเพื่อวิเคราะห์ ประเมินค่า ตีความจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณญาณของตนเองเพื่อสรุปและตอบคำถามของครู เมื่อเข้าใจแล้วผู้เรียนจะร่วมกันส่งสารผ่านการเขียนและการพูดนำเสนออภิปรายสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนกลุ่มตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเนาวนิตย์ สงคราม(2557) กล่าวว่า การนำความรู้ ทักษะการคิด คิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงความคิดของบุคคล ความจริงในชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติของตนเองและผู้อื่น เป็นการค้นพบตัวเอง นำมาใช้กับสังคมและการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอุษณีย์ เทพวรชัย(2542) ที่ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี พบว่าการสร้างองค์ความรู้ของนักศึกษาโดยผ่านการสอนเชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการคิด วิเคราะห์ สรุปผล รวมทั้งความภาคภูมิใจตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน โดยการสะท้อนความคิดของผู้เรียนมีการนำเสนอผ่านการ

พูดรายงานหน้าชั้นเรียน หรือการนำเสนอแผนผังความคิด ผู้สอนช่วยสรุปความคิดจากสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้เรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนฟังความคิดเห็นของครูแล้วผู้เรียนร่วมกันประเมินสิ่งที่ได้เรียนวันนี้ว่า การเรียนเชิงรุกนั้นมีผลดีในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งประเมินผ่านแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในครั้งนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของจิรภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวถึงขั้นนี้ว่าการสะท้อนความคิดของผู้เรียน เป็นการสะท้อนความรู้ทั้งหมดหลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด อีกทั้งการประเมินผลการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์พบว่าพฤติกรรมหลังการเรียนรู้สูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมสุภัค ครุฑกะ (2558) ที่ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเชิงรุก ด้านวิธีการสอน การให้นักศึกษาสะท้อนความคิดผ่านการอภิปราย การทำกรณีศึกษา มีการสอบถามจากแบบสัมภาษณ์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงในการสอนเชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ถัดมาเป็นด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควบคู่ไปกับกิจกรรมที่ไม่ยากจนเกินไป ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน ไม่ได้ศึกษาความรู้เพียงลำพัง ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ร่วมกัน มีการประเมินสิ่งที่อ่านร่วมกัน แสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านได้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความคิดเห็นของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนเชิงรุก เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การมีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด เช่นเดียวกับความคิดของสัญญา ภัทรการ (2552) ที่กล่าวว่าผู้เรียน มีการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วม เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาเพราะผู้เรียน มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมแข่งขัน อีกทั้งผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่าจัดการการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย เป็นการเน้นการวัดประเมินการคิดระดับสูง ทำให้เห็นเจตคติและคุณค่าที่มีในตัวผู้เรียนได้ ในด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับคือ ผู้เรียนได้วางแผนและออกแบบ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สะท้อนผลงานและสร้างแนวคิดใหม่ๆ สามารถอภิปรายและสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และสอดคล้องกับเนาวนิตย์ สงคราม (2557) ที่กล่าวว่า เมื่อทราบว่ามีสิ่งที่เราต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผู้เรียนจะเรียนรู้ เลือกในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทำ เพื่อช่วยครูและนักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนด้วยความสนใจ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนกระตุ้นความคิด ความสนใจของนักเรียน เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรม เริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ ผู้สอนควรวางแผน ค้นคว้าหาสื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย ก่อให้เกิดประเด็นที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์และท้าทายความคิดให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้วิจารณ์ญาณ
2. ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ใช้วิจารณ์ญาณ ได้ประเมินสถานการณ์ และสังเคราะห์ความรู้เพื่อต่อยอดไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ผู้สอนไม่ควรใช้ระยะเวลาในการสอนขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์นานเกินเวลาที่กำหนด เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มีเวลาค้นคว้าหาความรู้ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มตนเองได้น้อยลง และให้ผู้เรียนมีเวลาสะท้อนความคิดของตนเองในการทำกิจกรรมแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
4. ผู้สอนควรใช้เวลาผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้สอนไม่พยายามชี้นำความคิดของตนเองเข้าไปในความคิดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบ คิดแก้ปัญหาจากสิ่งที่ผู้เรียนคิดจะทำให้ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิดผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายแตกต่างกันบนพื้นฐานประสบการณ์และข้อมูลที่ค้นคว้า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในเรียนรู้้อย่างหลากหลาย ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชาภาษาไทย เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อนำไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- Attaporn, J. (2014) *kanphatthana rūpbāp kāsōk choēng ruk ‘ōlai phūā songsaem phruttkam kār rianrū khōng nisit parinya bandit* . [Developing an online proactive teaching model to promote student learning behavior Bachelor's degree], Educational electronic journal 9 (4) : 122 – 136.
- Baldwin, J. and Williams, H. (1988). **Active Learning: a Trainer's Guide**. England: Blakwell Education.
- Bonwell, C. C; Eison, J. A. (1991). Active Learning : Creative Excitement in the Classroom. **ASHE-ERIC higher Education Reports**. Washington, D.C.: The George Washington University.

- Bunyong, W. (2011) *kānphatthana khwāmkhaochai khwāmsamphan rawāng watthu nai rabop suriya khōng nakriān chan matthayommasuksā pī thī hā doī chai chut kitckam theknik kānsōn choēng ruk thī songsoēm sakkayaphāp kān rianrū witthayāsāt ATLAS [Development of understanding of the relationship between objects in the solar system of students Year 5, using the activity set, proactive teaching techniques that promote the potential of learning science ATLAS] Master of Science Thesis Ubon Ratchathani University.*
- chamnānkit, B. (2006) *thammai chung champen tōng chatkānriānrū bāep fai rū nai radap ‘udomsuksā [Why is it necessary to learn to learn in higher education.] Management Journal Knowledge of Nakhon Sawan Rajabhat University 1(1): 1-7.*
- Khrutka, C. (2015) *saphāp thī pen ching læ saphāp thī khat wang khōng naksuksā thī mī tō kānchatkān rian kānsōn choēng ruk nai laksūt sinlapasāt bandit sākha kānphatthana saphayākōn manut, [The actual situation and the expected condition of the students towards teaching and learning management Active Learning] Ramkhamhaeng university Research funding, Human Resource Development Faculty.*
- krom wichākān. (2008) *laksūt kēn klāng kānsuksā naphuān thān Phutthasakkarāt 2551 [Basic Education Core Curriculum] Bangkok : rōngphim chumnum sahakōn kān kasēt hāng prathēt Thai.*
- nīamnoī, E. (2008) *kānphatthana kān ‘ān yāng mī wichāranayān duāi withī SQ3R. [Critical Reading Development with SQ3R] Bangkok: suwīriyāsān*
- phakdī wirot, C. (2013) *phonkān chatkān rianrū choēng ruk rūang thaksa krabūānkān thāng khanittasāt thī mī tō khwāmsāmāt nai kān kē panhā thāng khanittasāt kān khīt yāng mī wichāranayān læ khwāmchūāman nai ton‘ēng khōng nakriān chan matthayommasuksā 3 [Proactive learning management results On the mathematical process skills towards Ability to solve math problems, critical thinking and self-confidence] Master's thesis Secondary education Srinakharinwirot University.*
- phanit, W. (2012). *withī sāng kān rianrū phūā sit nai satawat thī 21 [The way to create learning for students in the 21st century] Bangkok : Tathātā phap likhēchan.*

- phatthakōn, S. (2009) phonkān chatkān rianrū yāng mīchīwīchīwā thī mī tō
khwāmsāmāt nai kān kae panhā læ kāsūsān thāng khanittasāt khōng nakrian chan
matthayommasuksā pī thī sām rūāng khwām nā chā pen [The result of lively learning
management on the ability to solve problems and communication Mathematics of
mathayom suksa three students about probability.] Master thesis M.Ed. (Secondary
education). Bangkok: Graduate School Srinakharinwirot University.
- rūāng suwan, C. **Active Learning** Academic news Education Services, Faculty of Pharmacy
Chiang Mai University
- songkhram, N. (2012) kānphatthana rūpbāep kān rian kāsōn bāep phasomphasān
dūai kān rianrū choēng ruk phūā sāng ‘ongkhwāmru læ khwāmsāmāt nai kān kae panhā
choēng sāngsan [Development of a blended learning model with proactive learning to
create Knowledge and ability to solve creative problems] State higher education
institutions: research, government budget subsidies Chulalongkorn University.
- thēpwōrachai, U. (2009) kānphatthana rūpbāep kān rian kāsōn choēng ruk
thāngkān suksā phayabān. [Development of a proactive teaching model in nursing
education.] Ph.D. Department of Higher Education, Faculty of Education, Chulalongkorn
University.
- thēpwōrachai, U. (2010) kān rian kāsōn choēng ruk [Active Learning] Bangkok:
māi phap litsing.
- Watthana, B. (2003) Active Learning. Academic journal, 6 (9) : 30-34.